

ΕΝΟΤΗΤΑ 18^η

Από την άφιξη του Όθωνα (1833) έως την 3^η Σεπτεμβρίου 1843

- Μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια ξεσπά εμφύλιος πόλεμος
- Η επέμβαση των Μεγάλων Δυνάμεων, των οποίων τα συμφέροντα θα έβλαππε μια εστία αναταραχής στη Μεσόγειο, οδήγησε στην Ανεξαρτησία της Ελλάδας, αλλά άνοιξε και το δρόμο προς την κηδεμονία
- Με τη συνθήκη του Λονδίνου, το 1832, οι Μεγάλες Δυνάμεις ορίζουν τον 17χρονο Όθωνα, γιο του βασιλιά της Βαυαρίας, Λουδοβίκο, βασιλιά της Ελλάδας.
- Επιπλέον οι Μεγάλες Δυνάμεις δίνουν στην Ελλάδα την πρώτη δόση ενός δανείου που θα φτάσει συνολικά τα 60.000.000 φράγκα
- Ως πολίτευμα της Ελλάδας ορίζεται η **απόλυτη μοναρχία**

Η απόλυτη μοναρχία δεν στηριζόταν σε απόφαση των αντιπροσώπων του έθνους, αλλά στη **Διεθνή συνθήκη του Λονδίνου** που υπέγραψαν οι τρεις προστάτες δυνάμεις. Οι Έλληνες ουσιαστικά **αναγκάστηκαν** να αποδεχθούν ή να ανεχθούν το μοναρχικό θεσμό, μέσω του οποίου οι ισχυροί της Ευρώπης επεδίωκαν να εξασφαλίσουν ότι το νεοσύστατο κράτος θα ακολουθούσε μια «συνετή» εξωτερική πολιτική, πλήρως προσαρμοσμένη στα συμφέροντα των Μεγάλων Δυνάμεων.

I. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑΣ (1833-1835)
Επειδή ο βασιλιάς ήταν ανήλικος, συμφωνήθηκε ότι την εξουσία θα ασκούσε, μέχρι την ενηλικώσή του, (1835), η Αντιβασιλεία, μια επιτροπή από Βαυαρούς αξιωματούχους, διορισμένους από τον πατέρα του Όθωνα.

Η περίοδος της αντιβασιλείας υπήρξε ιδιαίτερα σκληρή

Άρμανστεργκ
Πρωθυπουργός και υπουργός Εξωτερικών

Μάουερ
αρμόδιος για την εκπαίδευση, τη δικαιοσύνη και την εκκλησία

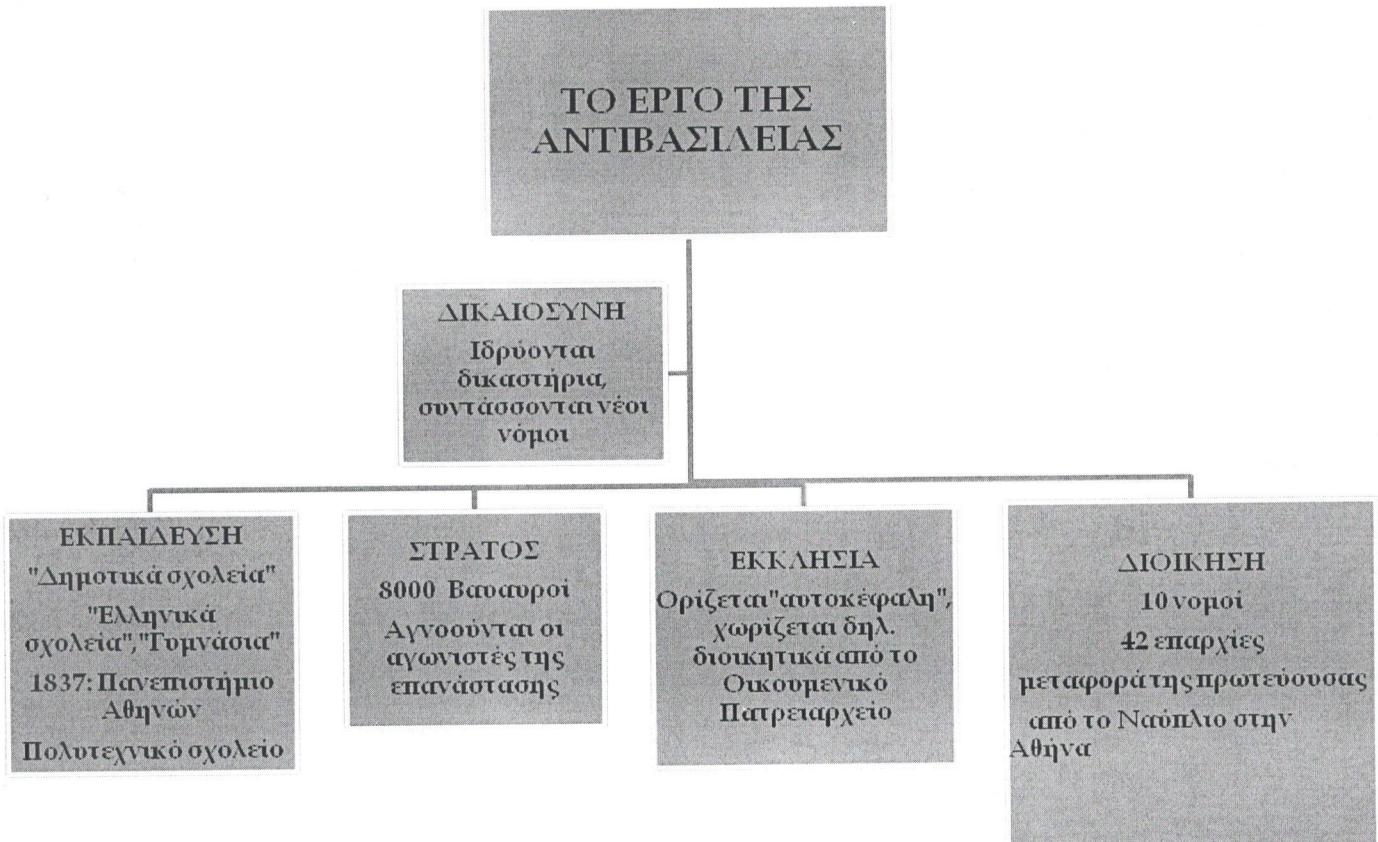
Χάιντεκ
υπεύθυνος για τις ένοπλες δυνάμεις

Στόχοι: 1. Η δημιουργία ενός σύγχρονου εθνικού κράτους, κατά τα δυτικά πρότυπα
2. εθνική ανεξαρτησία/βασιλική απολυταρχία

Μέσα: 1. συγκεντρωτικό σύστημα διακυβέρνησης

2. παραγκωνισμός ηγετών της επανάστασης

Αποτέλεσμα: δυσφορία- αντίδραση του λαού στη «Βαυαροκρατία» που αντιμετωπίστηκε με διώξεις και ένοπλη επέμβαση

II. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΠΟΛΥΤΗΣ ΜΟΝΑΡΧΙΑΣ ΤΟΥ ΟΘΩΝΑ (1835-1843)

- Καμία ουσιαστική αλλαγή
- Ελάχιστα μέτρα προκειμένου να περιοριστεί η δυσαρέσκεια του λαού
- Προσπάθεια του βασιλιά να περιορίσει την επιρροή των κομμάτων
- Έντονες αντιδράσεις και εξεγέρσεις

Η 3^η ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1843

1. ΑΙΤΙΑ: Κοινωνικά Προβλήματα – Δυσαρέσκεια:

- Κακή οικονομική κατάσταση αγροτών- θύματα ληστείας
- Αδυναμία εξόφλησης δανείων / Οικονομικός έλεγχος Δυνάμεων και περικοπή δαπανών
- Δυσαρέσκεια αγωνιστών της επανάστασης
- Γενική αναταραχή / Πολιτική κινητοποίηση όλων των κομμάτων

2. Αιτήματα: Παραχώρηση Συντάγματος, απομάκρυνση Βαυαρών, οικονομική & κοινωνική ανακούφιση

Νύχτα 2^{ης} προς 3^η Σεπτεμβρίου 1843

Δυνάμεις της φρουράς των Αθηνών και πολίτες, με αρχηγό συνταγματάρχη **Δημήτριο Καλλέργη** & τον αγωνιστή του '21 **Μακρυγιάννη** συγκεντρώθηκαν έξω από Ανάκτορα και απαίτησαν την παραχώρηση Συντάγματος.

- Αρχική άρνηση του Όθωνα
- Υποχώρηση – προκήρυξη εκλογών / Εθνοσυνέλευση - ψήφιση Συντάγματος
- Τέλος περιόδου απόλυτης μοναρχίας του Όθωνα

Από την άφιξη του Όθωνα (1833)

έως την επανάσταση της 3^η Σεπτεμβρίου 1843

Η εκλογή και η άφιξη του Όθωνα στην Ελλάδα:

Εμφύλιος πόλεμος → Επέμβαση των Δυνάμεων → Ορισμός του Όθωνα ως βασιλιά της Ελλάδας

Οι Μ. Δυνάμεις και η Βαυαρία υπέγραψαν τη συνθήκη του Λονδίνου (Μάιος 1832), με την οποία:

- Ο Όθων αναγορευόταν Βασιλιάς της Ελλάδας.
- Ως πολίτευμα του νέου κράτους ορίστηκε η απόλυτη μοναρχία.
- Χορηγήθηκε στο ελληνικό κράτος ένα δάνειο 60 εκ. φράγκων.

Η περίοδος της Αντιβασιλείας 1833-1835

Ορισμός:

Ήταν μια επιτροπή αποτελουμένη από Βαυαρούς αξιωματούχους διορισμένους από τον πατέρα του Όθωνα, η οποία θα ασκούσε την εξουσία μέχρι την ενηλικώση του.

Τα κυριότερα μέλη της ήταν:

- Ο Άρμανσμπεργκ, πρωθυπουργός και υπουργός των εξωτερικών.
- Ο Μάουρερ, αρμόδιος για την εκπαίδευση, τη δικαιοσύνη και την εκκλησία.
- Ο Χάιντεκ, υπεύθυνος για τις ένοπλες δυνάμεις.

Οι στόχοι της Αντιβασιλείας:

- εθνική ανεξαρτησία,
- βασιλική απολυταρχία,
- συγκεντρωτικό σύστημα διακυβέρνησης.

Η πολιτική της Αντιβασιλείας:

- *Διοίκηση*
 - Η διοίκηση του κράτους ήταν συγκεντρωτική.
 - Η χώρα διαιρέθηκε σε 10 νομούς.
 - Η πρωτεύουσα μεταφέρθηκε από το Ναύπλιο στην Αθήνα.
 - *Στρατός*
 - Ο στρατός βασίστηκε σε 3.500 περίπου Βαυαρούς στρατιωτικούς.
 - Οι Έλληνες αγωνιστές δεν έγιναν δεκτοί στις ένοπλες δυνάμεις.
- *Δικαιοσύνη*
 - Ιδρύθηκαν δικαστήρια.
 - Συντάχθηκαν νέοι νόμοι.
- *Εκπαίδευση*
 - Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση παρεχόταν στα Δημοτικά σχολεία που είχαν επτά χρόνια διάρκεια και ήταν αλληλοδιδακτικά.
 - Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση προσφερόταν:
 - από τα Ελληνικά σχολεία που ήταν τριτάξια και βρίσκονταν στις πρωτεύουσες των επαρχιών,
 - από τα Γυμνάσια που ήταν τετρατάξια και βρίσκονταν στις πρωτεύουσες των νομών.

- Η τριτοβάθμια εκπαίδευση παρεχόταν από το πρώτο ελληνικό Πανεπιστήμιο, που ιδρύθηκε στην Αθήνα το 1837, ενώ την ίδια χρονιά ιδρύθηκε και το Πολυτεχνικό Σχολείο, πρόδρομος του σημερινού Πολυτεχνείου.
- *Εκκλησία*
- Η ελληνική εκκλησία ορίστηκε αυτοκέφαλη.
- Έκλεισαν μοναστήρια που είχαν μικρό αριθμό μοναχών.

Η στάση των Ελλήνων έναντι της Αντιβασιλείας:

Δυσπιστία → Εχθρότητα → Συνωμοτικές κινήσεις.

Η περίοδος της απόλυτης μοναρχίας του Όθωνα (1835-1843)

- Εξεγέρσεις στην Ύδρα και τη Μεσσηνία → Έλληνες στα ανώτερα αξιώματα.
- Το 1841 διόρισε Έλληνα πρωθυπουργό, τον Αλ. Μαυροκορδάτο.

Η 3^η Σεπτεμβρίου 1843

Αιτίες της επανάστασης της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843:

- Η άρνηση του Όθωνα για μεταρρυθμίσεις.
- Τα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα της χώρας.
- Οι περικοπές σε βάρος των στρατιωτικών.

Η γενική αναταραχή οδήγησε σε πολιτική κινητοποίηση με πρωτεργάτες τους: Α. Μαυροκορδάτο, Ι. Κωλέττη, Α. Μεταξά και Α. Λόντο → Ο Όθωνας αναγκάστηκε να προκηρύξει εκλογές για Εθνοσυνέλευση που θα ψήφιζε σύνταγμα → Τέλος της απόλυτης μοναρχίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΕΝΟΤΗΤΕΣ 18-23 (ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ)

Από την άφιξη του Όθωνα (1833) έως την 3η Σεπτεμβρίου 1843 (ΕΝΟΤΗΤΑ 18)

Η εκλογή και η άφιξη του Όθωνα στην Ελλάδα

Ο πόλεμος που ξέσπασε στην Ελλάδα μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια έκανε τις Δυνάμεις να επέμβουν στα ελληνικά πράγματα, για να αποτρέψουν τη δημιουργία μιας εστίας αναταραχής στη νοτιοανατολική , εξέλιξη που θα έβλαπτε τα συμφέροντά τους. Όρισαν, λοιπόν, της Ελλάδας τον , τον 17χρονο γιο του βασιλιά της Λουδοβίκου Α'. Το πολίτευμα ορίστηκε να είναι .

Η περίοδος της Αντιβασιλείας (1833-1835)

Επειδή ο Όθωνας ήταν ανήλικος, συμφωνήθηκε ότι την εξουσία θα ασκούσε, μέχρι την ενηλικίωσή του (1835), η , μια επιτροπή από Βαυαρούς διορισμένους από τον πατέρα του Όθωνα. Η Ελλάδα διαιρέθηκε σε νομούς, ενώ η πρωτεύουσα μεταφέρθηκε το 1834 από το στην , κίνηση που σκοπό είχε να τονίσει ότι το νέο κράτος ήταν της αρχαίας Ελλάδας. Ο στρατός βασίστηκε, αρχικά, στους περίπου 3.500 στρατιωτικούς που είχαν έρθει μαζί με τον Όθωνα στην Ελλάδα. Οι Έλληνες που δεν έγιναν δεκτοί στις ένοπλες δυνάμεις του κράτους έμειναν χωρίς κανέναν ζωής, με αποτέλεσμα τη μεγάλη τους. Αρκετοί από αυτούς στράφηκαν στη .

Η περίοδος της απόλυτης μοναρχίας του Όθωνα (1835-1843)

Μετά την ανάληψη της διακυβέρνησης από τον Όθωνα (Μάιος 1835), η κατάσταση δεν άλλαξε.

Η 1843

Η οικονομική κατάσταση των αγροτών και στην ύπαιθρο αναπτυσσόταν η ληστεία. Επιπλέον, η Ελλάδα αδυνατούσε να εξοφλήσει τα της, με αποτέλεσμα οι Δυνάμεις να επιβάλουν οικονομικό στη χώρα και των κρατικών δαπανών. Οι στρατιωτικοί, από τα πρώτα θύματα των περικοπών, στράφηκαν του Όθωνα. Έτσι, τη νύχτα της 2ης προς την 3η Σεπτεμβρίου 1843 δυνάμεις της φρουράς της Αθήνας και πολλοί πολίτες με επικεφαλής τον συνταγματάρχη και τον αγωνιστή του '21 συγκεντρώθηκαν έξω από τα ανάκτορα (σημερινή Βουλή) και απαίτησαν από τον Όθωνα να παραχωρήσει (σε ανάμνηση των γεγονότων ο χώρος ονομάστηκε αργότερα). Ο βασιλιάς, αν και αρχικά αρνήθηκε, υποχρεώθηκε τελικά να προκηρύξει εκλογές για , που θα ψήφιζε σύνταγμα. Έτσι, τελείωσε η περίοδος της του Όθωνα.

Από την 3η Σεπτεμβρίου 1843 έως την έξωση του Όθωνα (1862) (ΕΝΟΤΗΤΑ 19)

Η καθιέρωση της συνταγματικής μοναρχίας

Η Εθνοσυνέλευση που συγκλήθηκε ύστερα από το κίνημα του 1843 ψήφισε λίγο μετά, το 1844, σύνταγμα με το οποίο θεσπίστηκε το πολίτευμα της . Τη νομοθετική εξουσία ασκούσαν από κοινού ο , η (τα μέλη της διορίζονταν από τον και ήταν ισόβια) και η (τα μέλη της εκλέγονταν από το λαό). Η εξουσία ασκούνταν από τον βασιλιά μέσω υπουργών που ο ίδιος διόριζε και έπαινε, την έγκριση της Βουλής. Οι (δικαστική εξουσία) διορίζονταν και παύονταν από τον βασιλιά. Η καθιέρωση των κοινοβουλευτικών θεσμών αποτέλεσε, αναμφισβήτητα, μια εξέλιξη. Οι υπερεξουσίες του βασιλιά, ωστόσο, τον δημοκρατικό χαρακτήρα του πολιτεύματος.

Μεγάλη Ιδέα και αλυτρωτισμός

Αυτή την εποχή διατυπώθηκε η θέση ότι, για να αναπτυχθεί η χώρα, θα έπρεπε πρώτα να τα ελληνικά σύνορα ώστε να περιλάβουν περιοχές με ελληνικούς πληθυσμούς που βρίσκονταν υπό κυριώς οθωμανική- κυριαρχία. Ο Κωλέττης ήταν εκείνος που αναφερόμενος σε αυτή χρησιμοποίησε για πρώτη φορά τον όρο (ιδέα για την οποία να αγωνιστεί όλο το έθνος). Γρήγορα, η Μεγάλη Ιδέα έγινε αποδεκτή από την ελληνική κοινωνία, υιοθετήθηκε ως επίσημη κρατική και σφράγισε τη ζωή και την ιδεολογία του ελληνισμού μέχρι τις πρώτες δεκαετίες του . Οι Έλληνες που ζούσαν στην Οθωμανική αυτοκρατορία ονομάστηκαν και η πολιτική που στόχευε στην ένταξη, τη δική τους και των εδαφών στα οποία κατοικούσαν, στο ελληνικό κράτος ονομάστηκε .

ΕΝΟΤΗΤΑ 18η
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΦΙΞΗ ΤΟΥ ΟΘΩΝΑ (1833)
ΤΕΩΣ ΤΗΝ 3η ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1843

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. α. Γιατί οι Μεγάλες Δυνάμεις κινητοποιούνται μετά τον ελληνικό εμφύλιο που ακολουθεί τη δολοφονία του Καποδίστρια;

β. Ποιες οι δύο σημαντικές επεμβάσεις των Μεγάλων Δυνάμεων στα ελληνικά πράγματα;

2. α. Τι ήταν η αντιβασιλεία

β. Ποιοι οι διορισμένοι Βαυαροί αξιωματικοί και με ποιους τομείς ασχολήθηκαν;

γ. Ποιες οι τρεις επιδιώξεις της Αντιβασιλείας;

3. – 7. Ποιες οι αλλαγές σε διοίκηση, στρατό, δικαιοσύνη, εκπαίδευση, εκκλησία;

8. Ποια στάση υιοθετούν οι Έλληνες απέναντι στην Αντιβασιλεία (δες και πηγή γ. σελ. 57);

9. Ποιος ο βασικός στόχος του Όθωνα όταν αναλαμβάνει και πώς εκφράζονται οι αντιδράσεις σ' αυτήν την πολιτική;

10. Ποια κατάσταση επικρατεί πριν την 3^η Σεπτεμβρίου 1843;

11. α. Ποιο το σίτημα των διαδηλωτών την 2^η – 3^η Σεπτεμβρίου 1843;

β. Ποιοι οι πρωταγωνιστές;

γ. Ικανοποιήθηκαν τελικά οι αποιτήσεις του Πλήθους;